

Punonta I -opintojakso

Oppimispäiväkirja

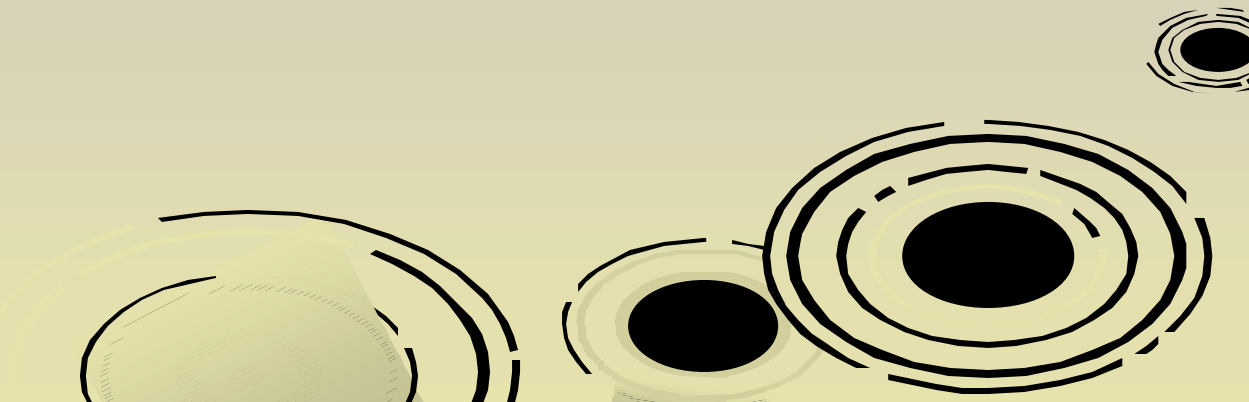
Tavoitteena tutustua materiaaliin ja työskentelytapoihin

Miia Säde

ohjaustoiminnan koulutusohjelma

...oli pakko myöntää, että punomista ei opi
hetkessä - ettei ole seppä syntyessään.
Ainut ratkaisu oppia on vain tekemällä,
tekemällä virheitä ja tekemällä.

Niini

- Niintä on helpompi työstää kosteana. Niiniä voi kastella sumutinpullolla, sitä mukaan kun etenee. Toinen vaihtoehto on kastella koko määrän lämpimään veteen ja laittaa muovipussiin odottamaan.
- Niini ei ollut siistin tuloksen materiaali, mutta mielestäni se oli ihan nätti esimerkiksi narurunkoisessa työssä.
- Palmikko oli hankala saada ihan tasapaksua koko matkalta. Niini oli korkeintaan 1,5 metriä pitkä ja sitä joutui vähän väliä jatkamaan.

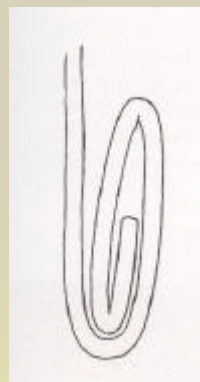
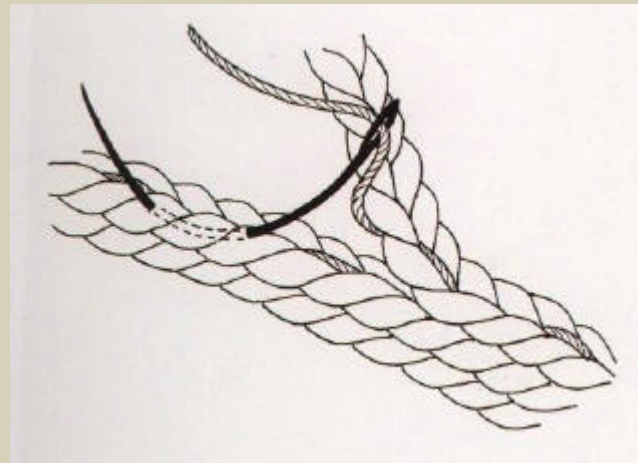

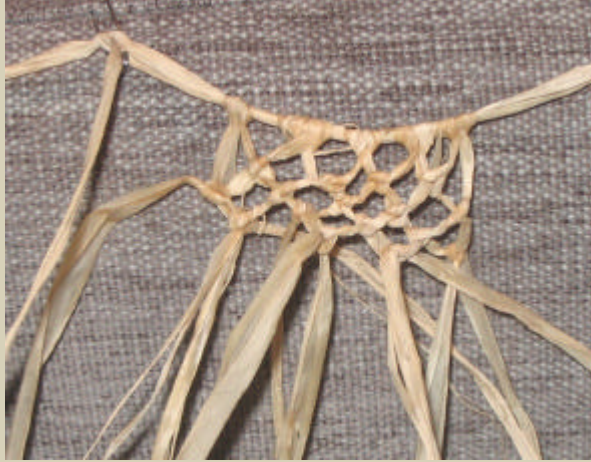
Palmikosta ommeltu työ

Niinitohveli:

Aloitin tekemään kolmella säikeellä lettiä tavoitteena varvastossun pohja. Letti on n. 3,35 m pitkä, josta viimeiset 35 cm on ohennettu ja 1,2 cm leveä. Letittämiseen meni aikaa 2 - 3 tuntia.

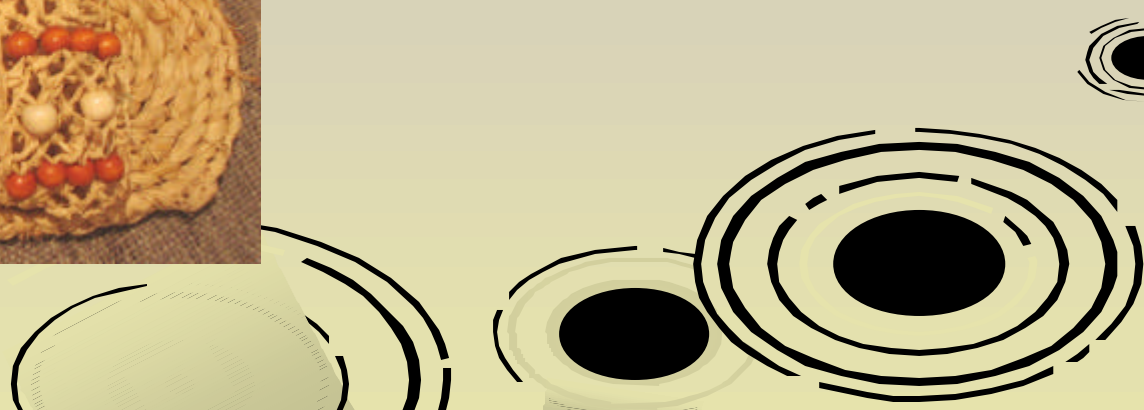
Aloitin letin ompelun niinellä taittelemalla paksummasta päästä kaksinkerroin 7 cm. Ompelin siitä kaksi kierrosta ympäri ja sitten lisäsin pituutta työhön n. 8 cm, minkä jälkeen ompelin kierroksia viisi lisää. Siihen kului aikaa 3 - 4 tuntia (kahteen pohjaan).

Sillan solmeilu:

Minulla oli viisi paria n. 0,5 m pitkiä niinejä, joista lähdin pareittain solmimaan kaksi perussolmua. Joihinkin väleihin laitoin solmun tilalle helmen. Aikaa kului n. 1 tuntia. Kiinnitin sillan pohjaan, ja viimeiseksi ompelin huovan pykäpistoin päällä puolelle. Aikaa kului n. 1 - 2 tuntia. Yhteensä koko työhön kului aikaa noin 8 tuntia.

...jälkiviisaus

- Jos tekisin työn uudelleen, alussa en ompelisi kuin yhden kierroksen ja jatkaisin pituutta heti kättelyssä. Työstä tulisi varmasti sirompi ja pituuden jatkokohta olisi varmasti helpompi tehdä.
- Voisin myös kokeilla narurunkoisena samaa.
- Nyt kavensin letin päätä, mutta koska ompelin letin pystyasennossa, ei siitä ollut vastaavaa hyötyä.

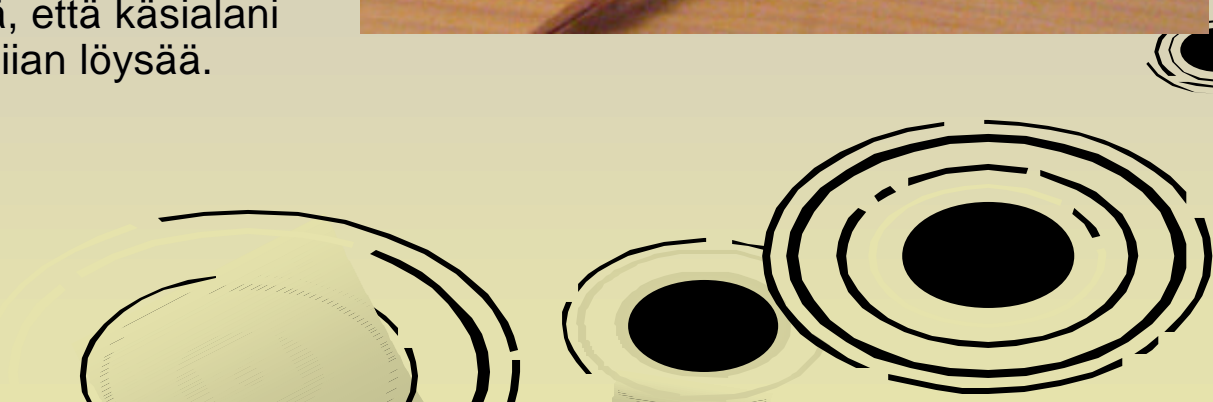
Narupohjainen työ

Kori

Korin tukimateriaalina on sisal. Työ on tehty kuivalla niinellä, sisalin ympärille pyörittämällä, satunnaisesti sitoen edelliseen kierrokseen.

Nyt pohjasta tuli aika terävä ja se pysyy juuri ja juuri pystyssä. Pohjaa kannattaa siis tehdä tasossa aika paljon, koska kun lähdet nostamaan reunaa viimeiset kerrokset tahtovat vähän nousta mukana. En tosin ole varma, johtuiko se siitä, että käsialani oli joko liian kireää tai liian löysää.

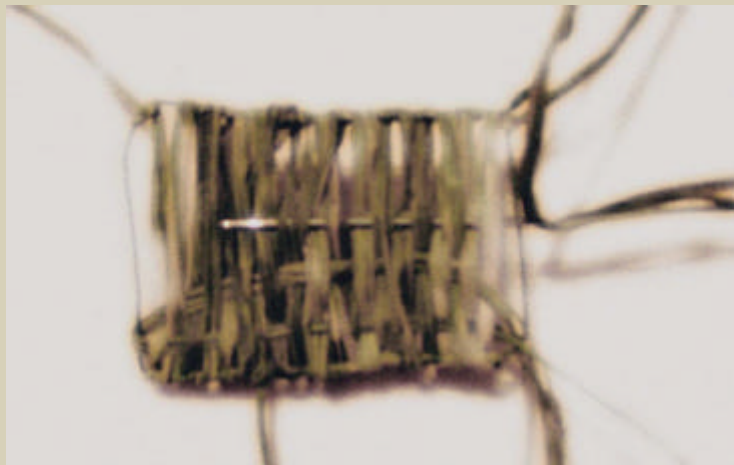
Pahvirunkoinen niinikukka

Tein niinikukan Marika Aakalan ohjetta apuna käyttäen.

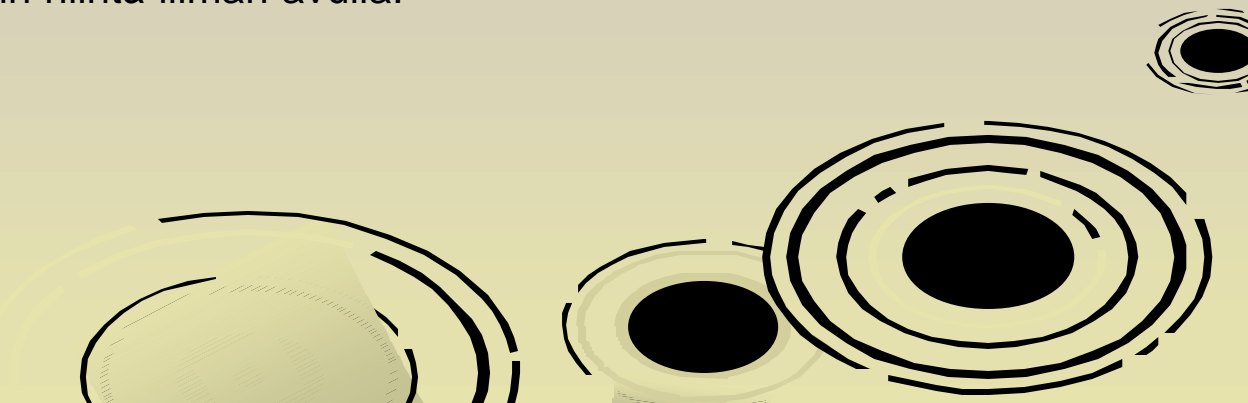
- Tehdessäsi pahvirungoista esinettä pohjapahvi kannattaa värjätä saman väriseksi kuin niini, koska pahvi tahtoo kuitenkin kurkkia jostain kolosta.
- Suunnitellessasi esineen syvyyttä/ jyrkkyyttä muista, että se tapahtuu liuskojen väliä kasvattamalla ja suoristamalla.
- Kun lähdet pujottelemaan pohjaa, muista tehdä se molemmin puolin, ennen kuin innoissasi siiryt liuskoihin. Se on helpompaa siinä vaiheessa.
- Työn käyttötarkoituksesta riippuu, kuinka vahvaa pahvia käytät

Kudottu työ

Tein kukille lehden rautalangasta ja kuivasta niinestä parsinneulaa apuna käyttäen.
Tein rautalangasta rungon, johon tein niinestä loimet ja kuteen (palttina).
Varren ympärille pyöritin niintä liiman avulla.

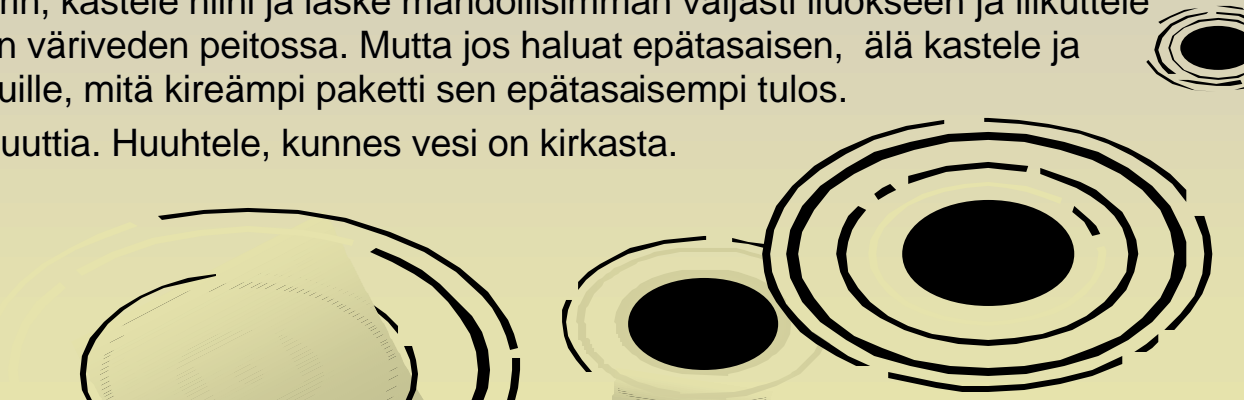

Niini

Niinen värjäys.

Käytimme luonnonkuiduille sopivia kangasvärejä, kuten Dylonia, vaikka sen valon kesto ei ole paras (väri ei säily lapsen lapsille yhtä kirkkaana kuin lähtötulos on ollut). Niini siis värjätään kuten kangas (käsin). Tarvitset ison kattilan, väriaineen ja ruokasuolaa, liedon ja kepin jolla sekoitat, suojaessu ja käsineet ja mielellään hengityssuoja.

1. Laita riittävän iso värjäysastia liedelle ja täytä se vedellä niin, että niini peittyy kokonaan väriliuokseen.
2. Kiehauta vesi, liuota väri pieneen määrään vettä, sekoita hyvin. Lisää väriliuos sekä ruokasuola (250 g kangas/niini = 30 g suolaa). Sekoita hyvin.
3. Jos haluat tasaisen värin, kastele niini ja laske mahdollisimman väljästi liuokseen ja liikuttele koko ajan ja pidä täysin väriveden peitossa. Mutta jos haluat epätasaisen, älä kastele ja kieputa rullalle ja solmuille, mitä kireämpi paketti sen epätasaisempi tulos.
4. Anna kiehua n. 20 minuuttia. Huuhtele, kunnes vesi on kirkasta.

Rottinki

...rottinki oli materiaali minun makuuni, en vielä oppinut käsittelemään kovin hyvin mutta se jätti haasteen.

Levypohjaisen laskelmat

Levypohjainen työ, paljonko lointa:

- Jätä levyn alapuolelle vähintään kolmen loimivälin pituus, että riittää takaa-edestä-taakse.
- Levyn yläpuolelle lasketaan työn korkeus + päättelyvara (lyhimmillään kolme loimiväliä ja esim. lettiin ainakin yhdeksän loimiväliä) + työskentelyvara 15 cm – 60 cm

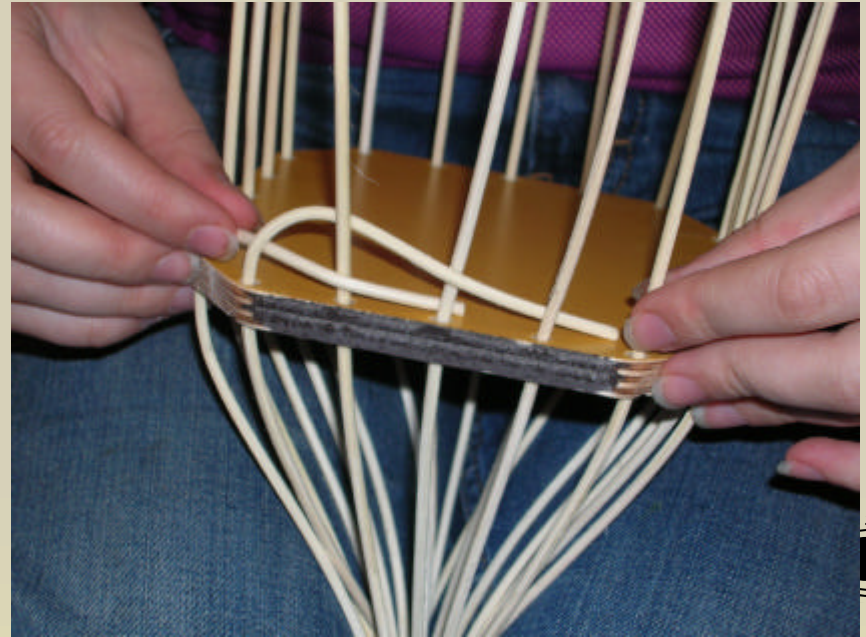
Levyn rei'itys:

- Tee reiät 0,5 mm suuremmaksi kuin loimen paksuus. Vähintään 5 mm päähän reunasta ja 22-25 mm välein.

Jos tahdot värjätä työn, pääset helpommalla kun värjää sen ennen työstämistä.

aloitus

...pohjan ratkaisuja

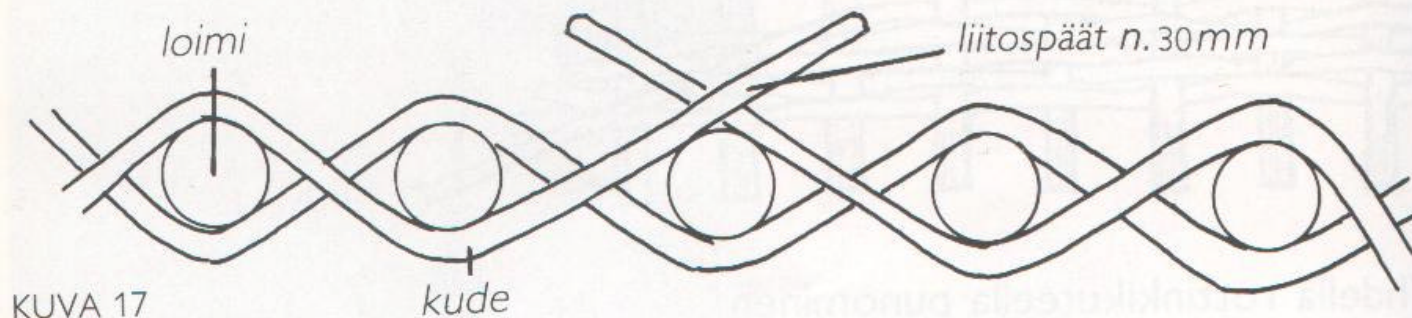

Pohjan kutominen

- Kun aloitat kutomisen, muista liottaa kylmässä, puhtaassa vedessä kude/kuteet sen verran, että ne muuttuvat kumimaisiksi.

POHJAN KUTOMINEN

Puikkopohjaisen laskelmat:

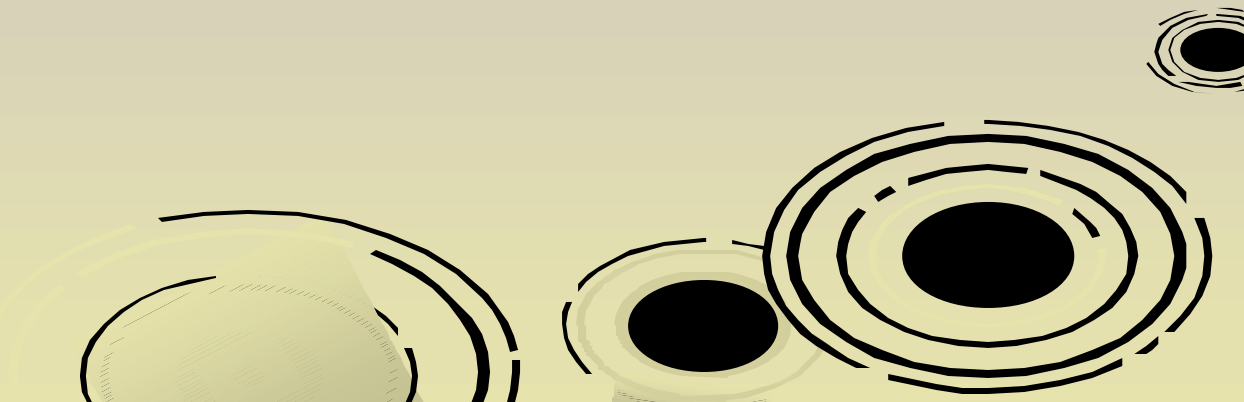
Puikkoaloitus,

loimen pituus:

- Pohjan halkaisija + 2 x työn korkeus + 2 x päättelyvara + työskenntelyvara 15cm-60cm

loimien määrä:

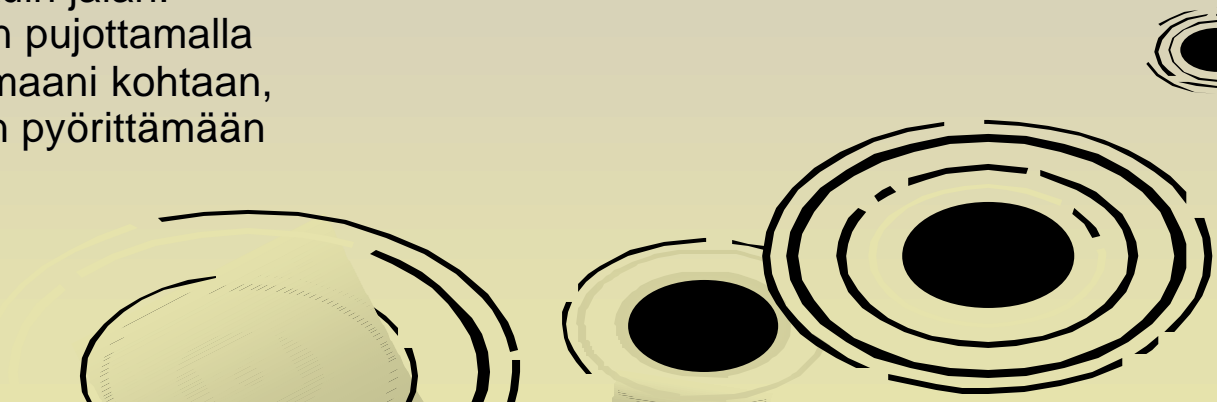
- Kehä = $2 \times 3,14 \times r$
- Loimiväli 2 cm - 2,5 cm
kehä ÷ loimen välillä, ja koska joka loimessa on kaksi päätä, jaetaan tulo vielä kahdella

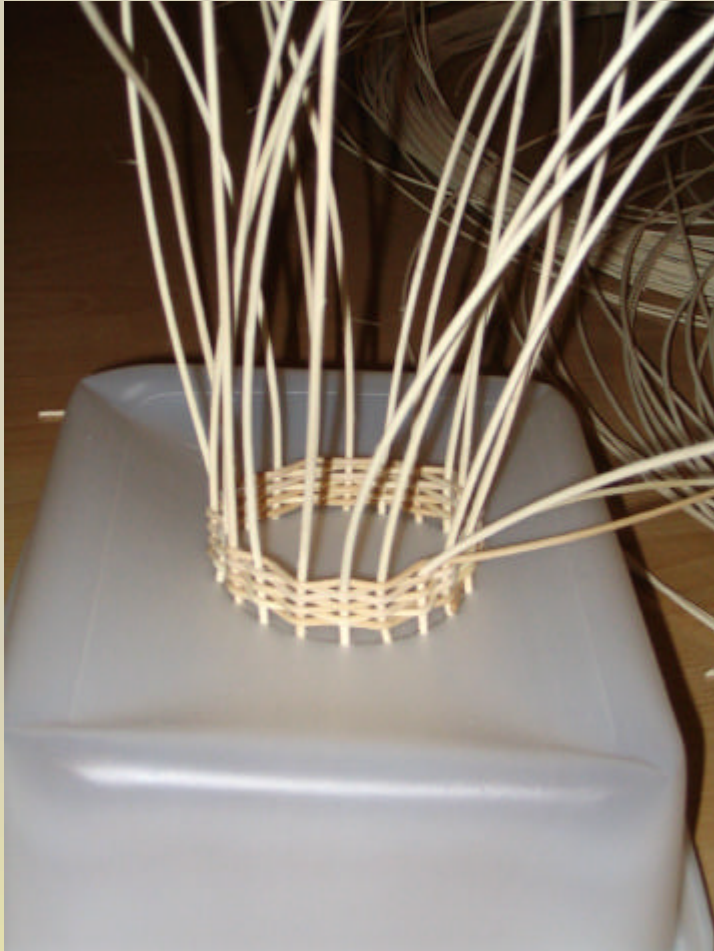
”kukkakori”

Kukkakori oli ensimmäinen puikkopohjainen työni.

Aloitin sen 12 loimella ristialoituksella. Kudoin koko työn palttinaa koska se miellytti eniten silmääni pienessä korissa. Lähdin nostamaan kahta reunaa enemmän ylöspäin, mutta en onnistunut siinä täysin, työ ikään kuin kiertää. Päättyäni tein niin, että käänsin loimen yhden loimen yli palaten loimi vakoa pitkin takaisin alaspäin jonne päättyin lyhyellä rabatilla (takaa – edestä – taakse), näin sain työlle ikään kuin jalan. Sangan tein jälkikäteen pujottamalla kolme tukilointa haluamaani kohtaan, ja näiden ympäri lähdin pyörittämään kudetta.

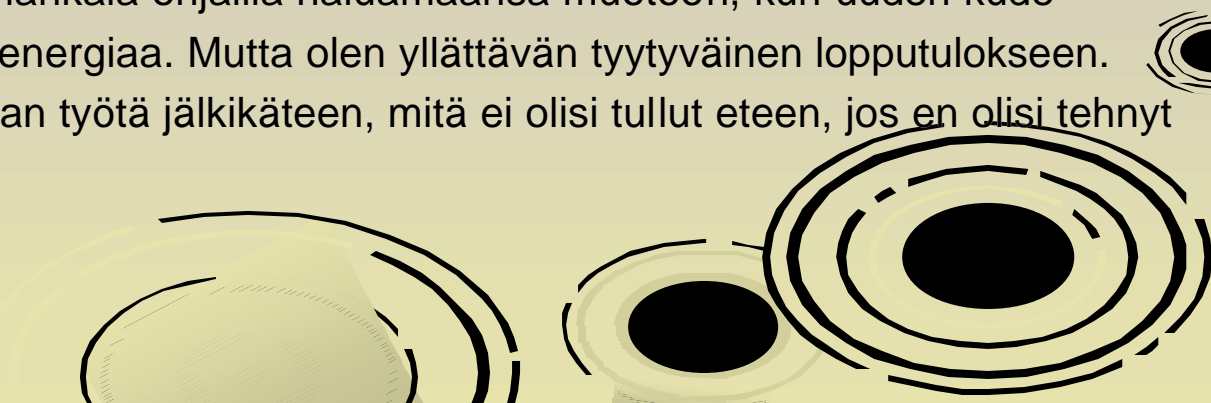
Lampunvarjostin

Varjostimen teko...

- Aloitin 20 loimella. Tein muoviseen astiaan reiät kuten levypohjaan, jonka tosin totesin huonoksi alustaksi, kun se antoi niin paljon periksi (antoi työhön lisähaastetta). Pätjän kudottuani irrotin työn alustastaan ja päättelin työn lyhyellä rabatilla. Jatkoin työtä neljällä kuteella, silmukan mallisella palttinallakudoksella.
- Jälkikäteen korjailin muutamia virhekohtia leikkaamalla edellisen kuteen siltä kohdalta poikki ja lisäämällä uuden kuteen ja korjaten virheen.
- Värjäsin työn valmiina.
- Lamppuun olevan kiinnitysmekanismiin (pitkän pohdinnan jälkeen) päädyin kiinnittämään ohuella rautalangalla, koska sillä on parempi lämmönsietokyky kuin esim. puuvillalangalla, lisäsin hiukan myös koristeeksi päällipuolelle.

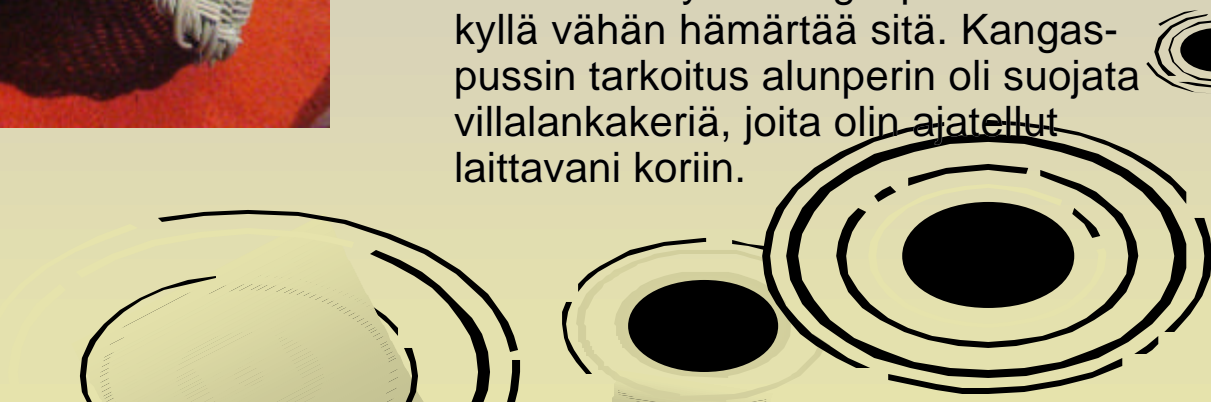
Ensin tuntui, että työtä oli hankala ohjailla haluamaansa muotoon, kun uuden kude-
tekniikan opetteluun meni energiaa. Mutta olen yllättävän tyytyväinen lopputulokseen.
Opin esimerkiksi korjaamaan työtä jälkikäteen, mitä ei olisi tullut eteen, jos en olisi tehnyt
virheitä.

Rottinki kori + kansi

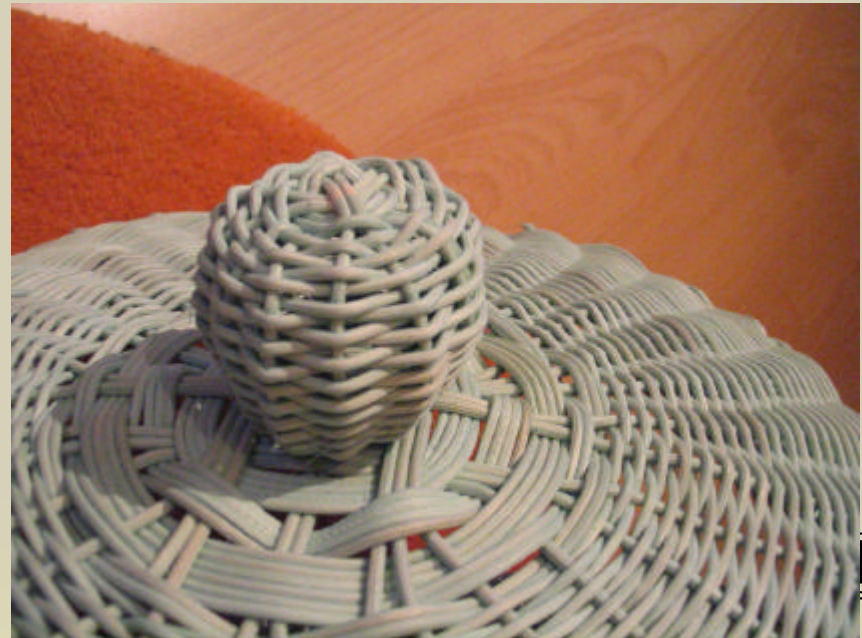

- Aloitin työn 16 loimella palttina-aloituksella. Kudoin pohjan palttinaa. Kun pohjan halkaisija oli n. 26 cm, pääsin kohtaan, jossa halusin lähteä nostamaan työtä. Lisäsin toiset loimet tueksi ja lisäsin myös kuteeseen toisen rinnalle. Työ on myös 26 cm korkea.
- En saanut loimia tasaisin välein alussa, mikä näkyy korin seinissä. Kori tahtoo myös vetää vähän toiseen sivuun, mitä yritin korjailla jälkikäteen kostuttamalla työn ja pakottamalla työn oikeaan suuntaan, mutta en onnistunut siinäkään täysi. Kangaspussi sisällä kyllä vähän hämärtää sitä. Kangaspussin tarkoitus alunperin oli suojata villalankakeriä, joita olin ajatellut laittavani koriin.

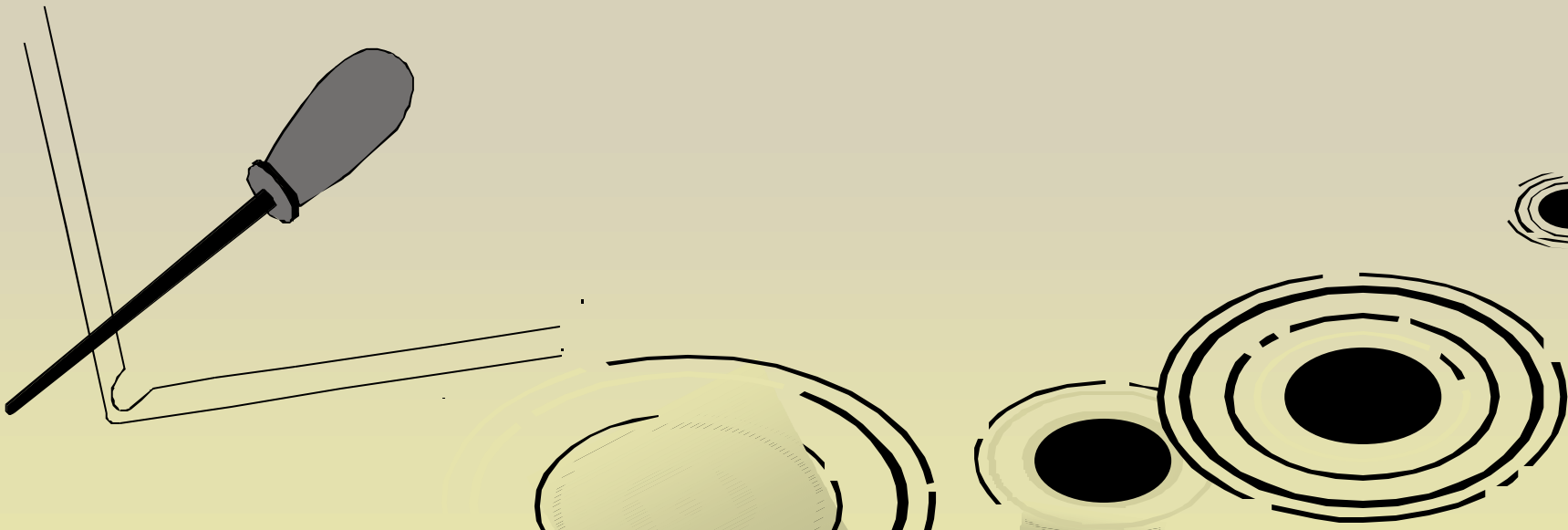
...kansi

- Kannen tein oikeastaan ihan samalla tavalla kuin korin pohjan ja päättelin reunan letillä tai sen piti ainakin olla letti, mutta jouduin ensinnäkin lisäämään loimiin pituutta päättelyyn, lisäsin siis loimen kummallekin sivulle kaverin. Letti jäi hiukan vajaaksi silti, mutta lopputulos oli mielestäni ihan hauska, joten en lähtenyt purkamaan sitä.
- Tarkoitukseni oli kääntää letti sivulle siten, että se pysyisi korin päällä hyvin.
- Kannen ”kahvan” tein kuten puikkopohjaisen korin ja päättelin kannen palttina-aloituksesta jääviin rakoihin nurjalle puolelle takaa – edestä – taakse. Täytyy myöntää, että en tiedä, kestäkö se kuinka paljon ainakaan kovaa käsittelyä, mutta tuskin se joutuu koviin otteisiin tehtävässään.
- Värjäsin työn valmiina.

mietteitä...

- Puikkopohjaisen aloituksessa koin hankalaksi, kun loimet pitää jakaa omiin suuntiinsa. Tuntui, etten kerta kaikkiaan saanut niitä tasaisesti, mikä näkyy vasta, kun pääsee työssä pidemmälle, ja siinä vaiheessa sitä on hankala korjata.
- Jotta työn saa suoraksi, vaatii vähän enemmän nähtävästi kokemusta ja kärsivällisyyttä, ettei innoissaan vaan kudo.
- Jos tahdot loimeen jyrkän käännöksen (90°), kastele loimi ja paina esim. pistopiikillä rottinki lyttyyn kohdasta, johon haluat taitoksen.

- Rottinki värjätään kuten muutkin luonnonkuidut.
- Värjätessä täytyy muistaa, että se on kuitenkin puumainen tuote ja joka kohtaan ei välttämättä tartu väri samanlailla.
- Jos värjää rottinkia, ota talteen värilientä. Kun joudut kuitenkin pätkimään jossain vaiheessa rottinkia, saat värjättyä myös leikkauspäät saman värisiksi.
- Vältä turhaa liottamista, sillä se haurastuttaa ja harmaannuttaa rottinkia.
- Ohjaa loimia vasemmalla kädellä, kudo oikealla kädellä.
- Kun kudot yhdellä tai useammalla kuteella, pidä huoli, että molemmat ovat yhtä märkiä, jotta tulee tasainen tulos. (Kuteen on tarkoitus kiertää loimia eikä päin vastoin).
- Katso työtä välillä kauempaa, että näet oikean tuloksen.
- Jos ja kun aina silloin tällöin tulee virheitä eikä millään viitsi purkaa koko työtä, voi vain napsaista kuteen poikki siitä kohdalta ja korjata tilanteen.
- Työtä voi yrittää myös muokata vielä valmiinakin, kun vain kastelee työn kunnolla ja pakottaa vaikka ompelulangalla haluamaansa muotoon ja antaa työ kuivua. Ei sillä ihmeitä tehdä, mutta esim. kuteen jatkokohta tahtoo toisinaan jäädä lörröttämään pystyyn, sen pystyy paikkaamaan näin.
- Puikkopohjaista tehdessä pohjan voi tehdä myös erikseen.

